

Omaishoidontuen määrärahasidonnaisuuden poistamista koskeva aloite

223/02.02.00/2019

KH 07.10.2019 § 239

Forssan kaupungille sekä Humppilan ja Jokioisten kunnille on Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän vanhuspalveluissa työskentelevien palveluohjaajien nimissä toimitettu aloitteeksi otsikoitu asiakirja, joka kuuluu seuraavasti:

"Ikääntyneiden määrä seutukannallamme kasvaa tulevien vuosien aikana huomattavasti Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän vanhuspalveluiden palvelualuejohtaja Annukka Kuismin on aiemmin tuonut seutukuntamme toimijoille niin kaupunki/kuntatasolla ja ammattilaisille vanhuspalveluissa, kolmannen sektorin toimijoille sekä julkiseen keskusteluun seutukunnan tulevaisuuden näkymiä vanhuspalveluiden osalta. Kaikkia tukitoimia tullaan tarvitsemaan, jotta pystymme turvaamaan jokaiselle ikääntyvälle henkilölle tarpeen mukaiset palvelut tulevaisuudessa. Omaishoidontuki on yksi palvelumuoto jolla voimme tukea kotona omaistaan hoitavaa henkilöä taloudellisesti, sekä auttaa jaksamaan muilla omaishoidon tukipalveluilla ja -toimilla.

Tällä hetkellä Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän alueella omaishoidontuen saajia on 238 henkilöä: Forssassa 114, Humppilassa 12, Jokioisilla 42, Tammelassa 48 ja Ypäjällä 22. Omaishoidontuen piirissä olevien henkilöiden kattavuus 75v väestöstä vuonna 2018 oli Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän alueella 4,3% (Forssassa 3,9%, Humppila 2%, Jokioinen 4,9%, Tammela 5,6% ja Ypäjä 5,2% (lähde Sotkanet)). OmaHäme valmistelussa seutukunnalle asetettiin omaishoidontuen kattavuuden tavoitteeksi 75v täyttäneestä väestöstä 6,9% vuoteen 2022 mennessä. OmaHämeessä ikääntyneiden palveluiden koonnissa on maininta myös että tulevaisuudessa omaishoidontuki voidaan myöntää kaikille kriteerit täyttävälle asiakkaille heti eikä heidän tarvitse jäädä odottamaan vapautuvia määrärahoja.

Tällä hetkellä FSHKY:n kunnista Tammelassa ja Ypäjällä omaishoidontuki voidaan myöntää kaikille kriteerit täyttävälle asiakkaille, muissa kunnissa/kaupungissa asiakkaat joutuvat odottamaan vapautuvia omaishoidontuen määrärahoja. Tällä hetkellä määrärahojen vapautumista odottaa Forssassa 14 asiakasta, Jokioisilla 5 asiakasta ja Humppilassa ei tällä hetkellä yhtään asiakasta.

Jotta emme asettaisi ihmisiä eriarvoiseen asemaan FSHKY:n alueella, ehdotamme että kaikissa kunnissa omaishoidontuki voidaan myöntää kaikille kriteerit täyttävälle asiakkaille. Jotta pääsemme tä-

hän tilanteeseen, kaupungin/kuntien tulee huomioida omaishoidontilanne budjeteissaan ja tehdä päätös määräraha sidonnaisuuden poistamiseksi omaishoidontuesta.

Määräraha sidonnaisuuden poistamisen ansiosta pääsisimme myös lähemmän maakunnalle esitettyä tavoitetta.

Omaishoidontuella voimme tukea taloudellisesti sekä muilla tukitoimilla ja -palveluilla asiakasta ja hänen omaistaan ja mahdollistaa asiakkaan pidempään kotona asumisen. Omaishoidontukea myöntämällä voimme todennäköisesti siirtää asiakkaan joutumista raskaampien palveluiden piiriin ja sitä kautta saada säästöjä aikaan kaupungille/kunnalle. Omaishoidontuki on kaupungille/kunnalle huomattavasti taloudellisesti kevyempi tukimuoto kuin se että asiakas joutuu esimerkiksi asumispalveluiden piiriin.

Jokioisilla 11.7.2019

Omaishoidontuen määrärahojen poistamisen puolesta

Palveluohjaajat
Vanhuspalvelut
Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä"

Palveluohjauksen päällikkö Marjatta Palojärvi on lähettänyt kirjelmän sähköpostin liitteenä. Kirjelmässä ei mainita palveluohjaajien nimiä mutta kirjelmä todennäköisesti vastaa heidänkin näkemystään.

Kuntalain 23 §:n mukaan kunnan asukkaalla on oikeus tehdä aloitteita kunnan toimintaa koskevissa asioissa. Kuntalain 6 §:n mukaan kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan lisäksi mm. osallistumisen kuntien yhteistoimintaan. Kunnan toiminnan käsitteeseen sisältyvät mm. kuntayhtymät yhteistoimintaorganisaatioina, joissa kunnalla ei ole yksinään määrävää asemaa. Näissä kunta ohjaa toimintaa perussopimuksen avulla ja kuntayhtymän päätöksentekokoelimesta.

Asiakirjassa tarkoitettu toiminta kuuluu kaupungin ja kuntien toimintaan, joten asiakirja voidaan katsoa aloitteeksi. Aloitteen tekijöinä ovat kaupungissa ja kunnissa asuvat palveluohjaajat. Jokaisella paikkakunnalla asunee joku heistä.

Palveluohjaajien työnantajansa jäsenkunnille osoittamassa aloitteessa tarkoitettu toiminta on kuntalain mukaan jäsenkuntien toimintaa. Aloitteessa tarkoitettujen palvelujen tuottaminen tai järjestäminen kuuluu kuitenkin heidän työnantajalleen. Jäsenkunnat kustantavat kuntayhtymän palvelut kuntamaksuin, mutta ne eivät tuota tai järjestä palveluita. Perussopimuksen mukaan Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä tuottaa tai järjestää jäsenkuntien sosiaalipalvelut lukuun otta-

matta lasten päivähoitoa siinä laajuudessa ja aikataulussa, kuin jäsenkuntien valtuustot päättävät. Valtuustot päättivät siirtää kyseisen palvelun kuntayhtymälle vuonna 2013 hyväksyessään kuntayhtymän perussopimuksen.

Viranomaisen, jolle on erehdyksestä toimitettu asiakirja sen toimivaltaan kuulumattoman asian käsittelemiseksi, on hallintolain 21 §:n mukaan viipymättä siirrettävä asiakirja toimivaltaiseksi katsomalleen viranomaiselle. Siirrosta on ilmoitettava asiakirjan lähettäjälle. Asiakirjaa siirrettäessä asian tutkimatta jättämisestä ei tarvitse tehdä päätöstä. Hallintolain mukaan asiakirjan siirrosta on ilmoitettava asiakirjan lähettäjälle. Kuntalain mukaan aloitteen tekijälle on ilmoitettava aloitteen johdosta suoritettavat toimenpiteet. Asiakirja voitaisiin hallintolain säännöksen nojalla siirtää kuntayhtymälle käsiteltäväksi. Kuntayhtymän olisi tarkoituksenmukaistakin käsitellä asia ja päättää sen vaatimista toimenpiteistä.

Hyvinvointikuntayhtymän tulisi kyetä kohtelemaan eri jäsenkunnissa asuvia omaishoidontuen tarvisijoita tasa-arvoisesti. Tämä mahdollistuisi, jos kaupunki sekä Humppilan ja Jokioisten kunnat suosittaisivat hyvinvointikuntayhtymälle tuen myöntämistä kaikille tuen myöntämisedellytykset täyttävälle sen estämättä, että tarkoitukseen kuntayhtymän talousarvioissa varattu määräraha ylittyisi. Näin omaishoidontuen määrärahasidonnaisuus poistuisi aloitteessa tarkoitettuihin tavoin.

Kaupunki voisi merkitä asiakirjan tiedoksi, siirtää sen kuntayhtymälle käsiteltäväksi ja suosittaa kuntayhtymälle toimimista edellä selostetun mukaisesti. Asian käsittely kaupungilla päättyisi.
(MP)

Kaupunginjohtaja: Kaupunginhallitus merkitsee omaishoidontuen määrärahasidonnaisuuden poistamista koskevan aloitteen tiedoksi ja siirtää aloitteen yllä mainituin perustein Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymälle käsiteltäväksi sekä suosittaa kuntayhtymälle omaishoidontuen myöntämistä kaikille tuen myöntämisedellytykset täyttävälle sen estämättä, että tarkoitukseen kuntayhtymän talousarviossa varattu määräraha ylittyy.

Käsittely: Kaupunginhallituksen jäsen Tarja Rajahalme-Tahvanainen ilmoitti olevansa aloitteen tekijänä esteellinen käsittelemään asiaa, koska Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä hänen työnantajanaan oli siinä asianosaisena. Hän vetäytyi asian käsittelystä ja oli poissa kokouksesta tämän asian käsittelyn ajan.

Päätös: Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.